

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan s jutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

V zagati

Da karikirajo Nemci Andreja Tardieua, kako z energičnimi ubodi krpa zemljevid nekdanje Avstro-Ogrske, kakor da bi mu bilo žal, da je na mirovnih konferencah v Versaillesu in St. Germainu pomagal sekati Avstrijo na majhne kose, današnje nasledstvene države, to ne more biti prav nič originalnega. Vsak dan lahko bereš v nemških listih, da so gospodarske stiske in sploh vsega gorja, ki je po vojni zadelo Nemčijo, krive mirovne pogodbe, reparacije, nesrečna Poljska s svojim »koridorjem«. Za pravega Nemca, bodisi v Nemčiji ali v Avstriji, mora biti po vsem tem sedanje finančne in gospodarske krize krivo razkosanje stare avstroogrške monarhije. Črtajte reparacije, obnovite nekdanjo Nemčijo, h kateri priključite seveda tudi Avstrijo, in krize bo konec! Tako govorijo v Berlinu in tudi velenenci ter socialisti na Dunaju. Postavite nas na čelo obnovljene Avstro-Ogrske, da pokažemo pastirskim narodom, kako modro znajo Habsburžani vladati, potem bo kmalu konec krize ob Donavi, prosijo in prorokujejo legitimisti na Dunaju in Budimpešti. To je stara pesem, ki ne bo utihnila še desetletja in njen odmev bo razdrl vsak poskus, da bi se ustvarila ob Donavi, Labi in Visli politična harmonija, ki je prvi predpogoj gospodarske obnove ne samo v malih državah, temveč tudi v Nemčiji sami.

V resnici se nahajajo pred moratorijem tudi Grčija, Bolgarska in menda tudi Rumunija. To je pač dokaz, da niso mirovne pogodbe v Versaillesu in St. Germainu krive današnje finančne in gospodarske stiske v srednji Evropi. Svetovna gospodarska kriza je morala zadeti tudi male države, toliko bolj tiste, ki so šle v povelju; da pa je zadela njihove finance in splošno narodno gospodarstvo v tolikšni meri, je gotovo kriva njihova zgrešena finančna in gospodarska politika.

Avstrija in Madžarska sta radevoljno sprejemali milijone iz zapadnih držav, katere so jim te ponujale za uprav vsiljivo ljubeznjivostjo. Ta denar se jima je zdel nekaka nagrada, da se sploh zadovoljujejo s položajem, v katerega so ju stisnile mirovne pogodbe. Zato jim v tem povojnem provizoriju, ki ga karakterizira neka čudna opojnost, izvirajoča iz obupa nad zgubljeno bitko, ni bilo dosti mar, da ta denar res ekonomsko uporabita. Drugod, v mladih državah, so videli na levo in desno bogate zemeljske zaklade, ki jih je povojni optimizem še povečal, rudnike in vode, in so jih z vprav omotično naglico zastavljali za posojila. Vprašanje je, ali je bil ta denar v primeri z nabavno ceno ekonomsko investiran. Iz inozemstva je prihajal drago plačan kapital v obliki posojil, med tem, ko niso znale te države pospešiti nabiranja domačega kapitala, ga organizirati deželi primerno in ga investirati. Za posojila so države zastavile svojo zemljo in s tem prodale tudi kos politične svobode.

Obdonavske države ne morejo plačevati več obresti za te ogromne dolgove. Sam finančni odbor Zveze narodov je n. pr. Madžarski nasvetoval, naj napove moratorij, drugim državam zopet, naj postavijo kontrolo deviz in naj se ubranijo uvoza blaga iz inozemstva. Tako so med obdonavskimi državami vstale neprehodne meje, zato da bi se uravnovesile posamezne trgovinske bilance in olajšale plačilne bilance, na katere pritiskajo zadolžitve napram inozemstvu.

Tako je prešla Evropa v roke tistih držav, ki imajo denar. Pogajanja za pomoč Podonavju se ne vršijo v Zenevi pri Zvezi narodov, temveč v Londonu. Zveza narodov naj se uporabi kvečjemu za to, da bi njen komisar kontroliral finance držav, ki bodo prejele nova posojila. Pogajanja za osnovevanje gospodarskega bloka ob Donavi se niso začela pri neposredno prizadetih državah, temveč velesile pripravljajo usodo Podonavju. Zdaj se tu pa tam oglasi g. Beneš iz Prage, potem zopet naš zunanji minister, da manifestirata odločno voljo po ohranitvi absolutne politične samostojnosti in da zahtevata uvaževanje tudi političnih interesov svojih držav.

V tej zvezi je treba pozdraviti najnovejši uspeh g. Tardieua v Londonu. Kakor znano je g. Tardieu na Benešov namig predlagal, naj bi se o osnovevanju gospodarskega bloka na podlagi prednostnih carin posvetoval prizadete države same, ne da bi se v pogajanja vmešavale velesile. Med tem je MacDonald napravil nepričakovano potezo in povabil v London velesile na posvetovanje. Tardieu se je pred prihodom predstavnikov ostalih velesil posrečilo vsaj v glavnem pridobiti Anglijo za svoj predlog in tako bosta tudi Nemčija in Italija prisiljeni upoštevati ta predhodni sporazum in omiliti svoje zahteve napram obdonavskim državam. V Londonu pripravljajo vabilo, ki naj ga pošljejo petim obdonavskim državam in jih očelovsko povabijo na sestanek potem, ko bo že vse zaključeno.

Še drugo negativno stran ima Podonavje. Iz kombinacije je bila izključena Bolgarija, ker je prevladalo načelo, naj sodelujejo samo nasledstvene države, da bi se problem ne kompliciral preveč. Toda Italija in Nemčija sta brž zgrabili za lepo priložnost, da pokažeta svojo »velikodušnost« in s tem še bolj pritegneta užaljeno Bolgarijo v svoje območje. Italija in Nemčija namreč zahtevata, da se tudi Bolgarija vključi v podonavski blok. Tako so se prvotno gospodarskega problema polotile diplomatske intrige. Problem se toliko bolj zapleta, ker imata Nemčija in Italija kot prva odjemalca obdonavskih pridelkov silno moč v rokah in je obramba proti njima vse prej kakor lahka. Za Jugoslavijo bi pomenilo Podonavje, t. j. gospodarski blok na podlagi prednostnih carin, breme, ker bi ji vezalo roke na-

Nemčija pred polomom

Glavni predmet sporazuma med Anglijo in Francijo

London, 7. apr. Najvažnejša vest, katero je v mednarodnem časopisju zaznamovati glede konference štirih velesil in katero je treba v kopici ostalih vesti o podonavskem problemu zabeležiti kot najresnejšo, je izšla v vodilnem varšavskem listu »Ilustrovani Kurier Codzienny«. Vest prihaja iz Londona in je očitno inspirirana od strani merodajnih diplomatskih krogov. List poroča:

Nevarnost končnega padca marke.

»Sestanek med gospodom Tardieuem in MacDonaldom še presega važnost, katere se mu pripisuje. Javnost misli, da se je na tem sestanku predvsem govorilo o podonavskem vprašanju, toda v resnici je to vprašanje bilo potisnjeno v ozadje zaradi potrebe, ki je nastala vsled nevarnosti novega bankerota na Nemškem. Tardieu in MacDonald sta bila primorana, da se posvetujeta o sredstvih, kako bi se ta bankerot, ki je videti neizogiben, preprečil.

Mogoče je, da nemška marka čez nekaj tednov, če ne že prej, doživi definitivni padec. Če se to zgodi, potem je povsem razumljivo, da bodo razgovori o mizeriji Avstrije in Madžarske postali nevažni.

Popoln moratorij pred vrati.

Angleški strokovnjaki, ki so se vrnili iz Berlina, so prinesli domov najslabše vtise o finančnem položaju Nemčije. Njihov pesimizem nadkriljuje celo slutnje merodajnih nemških faktorjev. Zdi se neizogibno, da bo nemška vlada v najkrajšem času proglasila moratorij, ki bi bil še širši nego sedaj obstoječi in ki bi se raztezal tudi na plačanje obresti po Youngovem in Dawesovem posojilu, čeprav sta obe posojili zajamčeni na prav poseben način. To se pravi, da se predvideva možnost popolnega ustavljenja nemških plačil inozemstvu, bodisi na račun posameznikov bodisi na račun države.

Dopisnik lista vidi vzrok te krize v politiki nemških finančnikov, ki v inozemstvu spekulirajo na nizkem stanju marke in na skorajšnjem padcu nemških državnih papirjev, ne izvevši Dawesovih in Youngovih obveznic, čeprav so le-te zagotavljale z zlato podlago. Masa nemških kapitalov je v stalnem prometu med Parizom, Londonom, Amsterdamom in Zürichom in ti kapitali, prehajajoči z ene strani Atlantskega oceana na drugo, predstavljajo danes ogromen del mednarodne denarne spekulacije.

Ne obotavljajte se!

Zato je razumljivo, da je v tako kritičnem momentu postalo nujno potrebno, da se francoska in angleška politika dovedeta med seboj v sklad. Dogodki, ki so vedno močnejši od ljudske volje, silijo danes odgovorne državnike, da se dvignejo nad svoje majhne spore in da z vso odločnostjo pristopijo k reševanju vprašanj, od katerih je odvisen nadaljnji obstoj evropskih narodov.

Konferenca štirih

London, 7. aprila. tg. Včerajšnji prvi dan konference štirih velesil ne zbuja mnogo optimizma. Razpravljali so o francoskem načrtu. Italijani so predložili drug predlog, da naj se nadaljna izdelava sistema največjih ugodnosti ne prepusti konferenci podonavskih držav, temveč drugi konferenci »devetih«, v kateri bi bilo zastopanih pet podonavskih držav in štiri velesile. Enako stališče zavzema tudi Nemčija. Italija in Nemčija sta navedli, da francoski načrt tudi za Češkoslovaško ne bi bil znošljiv. »Times« pravijo, da bo Nemčija danes predlagala, da se osnuje carinska zveza, kateri naj bi pripadale vse države v donavskem kotlu razen Češkoslovaške, kateri pa naj bi pripadali tudi Nemčija in Italija in morda tudi Poljska. Veliko vprašanje je, ali bo mogla konferenca v svojem določenem času storiti več, kakor da bo samo razpravljala o vsem kompleksu vprašanj. Avstrijski poslanec v Londonu je izročil MacDonaldu memorandum, v katerem prosi, da bi avstrijske sosedne države in druge evropske države dovolile avstrijskemu eksportnemu blagu carinske največje ugodnosti.

Nemški protipredlogi

Pariz, 7. aprila. ž. Kakor se čuje, ima Bülow tri nemške protipredloge, ki jih namerava predložiti londonski konferenci. Prvi predlog je, da se osnuje evropska carinska unija, ki naj bi razen podonavskih držav vsebovala tudi vse ostale države. V slučaju, da se ta njegova kombinacija odbije, naj se sprejme preferencialni carinski načrt za iste države in ustvari tudi cona za zamenjavanje blaga. V slučaju, da bi tudi ta njegov drugi načrt ne bil sprejet, bi bila Nemčija pripravljena doprinesiti žrtve in cilju, da pomaga onim državam, ki se nahajajo v kritičnem položaju. V tem slučaju bi Nemčija sprejela tudi enostransko preferencialno trgovinsko pogodbo v korist avstrijske industrije in v korist madžarskih, jugoslovanskih in romunskih kmetijskih pridelkov. Iz te kombinacije bi bila izključena Češkoslovaška, ker je njen današnji položaj še vedno mnogo boljši od nemškega.

Gospodarski odbor za proučevanje Podonavja

Pariz, 7. apr. ž. Istočasno, kakor agencija »Reuters« poroča tudi agencija »Havas«, da je prvi pozitivni rezultat konference štirih velesil izvolitev odbora predstavnikov finančnih ministrstev velesil. Ta odbor bo imel nalogo, da prouči zadnje poročilo finančnega odbora Zveze narodov o položaju Avstrije in Nemčije. V krogih konference se naglašja, da ta odbor ni postavljen od delegacije temveč od samih vlad. Odbor bo sestavljal poročilo, kakšni sklepi se bodo predložili interesiranim vladam. Mesto dela bo odbor določil sam. Pod takimi pogoji, kakor se govori nadalje v komunikaciji, svet Zveze narodov zaenkrat ne bo napravil nobenih sklepov z ozirom na poročilo finančnega odbora Zveze narodov. Svet se bo opiral samo na ugotovitve, da je poročilo finančnega odbora izročeno samo v pretes in studij finančnim strokovnjakom štirih velesil in bodo zadevni zaključki Zveze narodov padli pozneje.

Kako je mišljena finančna pomoč

Glede pozitivnega načrta, kako je zamišljena finančna pomoč podonavskim državam, ki je nujno potrebna, še preden se izvede gospodarska unija

pram drugim svojim odjemalcem in s tem še bolj oviralo svobodno razvoj trgovinske politike, o kateri nekateri trdijo, da je bila preveč vezana na politične zveze. V podobnem položaju se nahaja tudi Češkoslovaška.

Vse kaže, da se bo problem Podonavja moral omejiti na vprašanje konsolidacije dolgov napram inozemstvu in podelitve novih kreditov obdonavskim državam.

Podonavja v kakršnikoli obliki, so predlagane tri formule:

1. Konvertiranje potom znižanja obresti glavnih inozemskih posojil, ki jih ima pet podonavskih držav v skupnem znesku okoli 80 milijonov funtov šterlingov.

2. Dovolitev novega posojila, znašajočega okoli 10 milijonov funtov šterlingov z namenom, da se omogoči petim podonavskim državam, da zadostijo svojim najbolj nujnim komercialnim obvezam.

3. Ustanovitev mednarodne finančne kontrole. Verjetno je, da bodo večino tega posojila dale francoske banke, dočim bi ostanek podpisala Anglija. To posojilo pa bi moralo biti garantirano od vseh štirih velesil, vendar bi večji del garancije prevzeli Anglija in Francija.

Odmevi v Belgradu

Belgrad, 7. aprila. I. Londonski sporazum glede organizacije Podonavja je še vedno v ospredju vseh razgovorov v prestolnici, predvsem v političnih krogih. Deklaracija vlade, v kateri je zunanji minister dr. Marinković naglasil, da bo sedanja vlada morala predložiti narodni skupščini probleme, ki stojijo izven vsake politike, je dala povod številnim komentarjem v krogih inozemskih zastopstev, ki z veliko pozornostjo zasledujejo stališče, ki ga bo zavzela in branila naša vlada. Splošno prevladuje tukaj mnenje, da je londonski sporazum samo majhen korak v smeri proti gospodarskemu bloku ter da je njegova važnost nekoliko zmanjšana, kar je dalo povod Nemčiji in Italiji, da energično naglasita, da s takšnim blokom ne nameravata imeti nobenih zvez. V italijanskih krogih se je izrazilo odkrito mnenje, da Italija na noben način ne namerava žrtvovati svojih sedanjih dobrih trgovskih zvez z nekaterimi podonavskimi državami, da s tem pomaga nekaterim

Generalna stavka na Madžarskem

Prepoved socialističnega lista utegne imeti dalekosežne posledice

Budimpešta, 7. apr. ž. Danes se je pričela po vsej Madžarski generalna stavka. Delavci so sklenili, da ob 11 ustavijo vse delo za pol ure, da na ta način pokažejo, da simpatizirajo s tipografi, ki stavkajo. Toda tovarnarji so izjavili, da niso sporazumni s tem, ker bi se demonstracije prenesle tudi v tovarne, vsled česar bi bil ogrožen investiran kapital. Zato so zahtevali, da se delavci odstranijo z dela za ves adn ali pa da sploh ne stavkajo. Delavci so radi tega zapustili delo ter na ta način dokazali solidarnost in simpatije s stavkajočimi tipografi. Policija je ukrenila obširne ukrepe in ji je prišlo na pomoč več orožniških oddelkov z dežele. Zaenkrat še ni prišlo do nobenih nemirov.

Vlada odklanja pogajanja.

Budimpešta, 7. aprila. tg. Po vseh delavnicah in tovarnah počiva delo. Povsod vlada nervozni nemir. Že do opoldne je bilo aretiranih 186 raznih demonstrantov. Ob 11 se je razvil pri pisarni socialdemokratske stranke spreved delavcev iz Budimpešte in z dežele, ki so pod vodstvom svojih poslancev hoteli korakati pred parlament, pa jih je med potom razgnala policija. Vendar pa se je posrečilo izmed njih 40 osebam priti do parlamenta, ki so potem zahtevali razgovor z ministrskim predsednikom Karolyijem. Ministrski predsednik pa je izjavil, da hoče govoriti samo s poslanci. Ko pa so prišli k njemu socialno-demokratski poslanci pod vodstvom poslanca Payerja, jih Karolyi niti ni pustil k besedi, temveč je rekel, da ne sprejme niti deputacije, niti posameznih oseb, niti nobenega memoranda, dokler bo trajala stavka, ki jo je vzporedno strokovno vodstvo stavcev in tiškarjev, in da se mora najprej zopet začeti delo in obnoviti normalne razmere. Poslanci so brez besede zapustili parlament. Videti je, da se je položaj zelo poostiril. Socialno-demokratski poslanci

so se torej sestali k seji. Opoldne je vlada celo prepovedala, da ne smejo pred svojimi uredniškimi lokali objaviti nikakih poročil zato, da se ne bi pred listi zbirale množice. Tudi danes je izšel samo vladni list na štirih straneh.

Budimpešta, 7. aprila. AA. Korbiro poroča, da je na raznih krajih v državi prišlo do delavskih in socialnodemokratskih demonstracij, ki pa so potekle brez incidentov.

Le v mestu Balmas-Ujvarosu je prišlo do spopada med demonstranti in orožniki, ker so demonstranti začeli metati kamenje. Orožniki so morali seči po orožju in so enega demonstranta ubili.

Pred sejo reparacijske banke

Zürich, 7. apr. tg. Upravni odbor mednarodne reparacijske banke bo moral na seji dne 11. aprila sklepati o emisiji nadaljnjih delnic. Od 200.000 delnic, ki se morajo po statutih podpisati, je bilo do sedaj izdanih samo 173.600. Nove akcije se bodo nominirale po 2500 frankov s 25 odst. tako da se bo glavnica banke zvišala od 108 na 125 milj. frankov. Sklepala bo tudi o tem, kako naj se porabi denar, ki ga je dobila banka meseca marca, in o tem, ali naj se podaljšajo krediti dovoljeni Avstriji, Madžarski in Jugoslaviji, nato pa bodo sklepali o tem, kako naj se razdeli dobiček za drugo poslovno leto.

Izstop iz poslanskega kluba

Belgrad, 7. apr. Poslanec N. Nikić in štirje tovarši so izstopili iz kluba j. radikalne seljaške demokracije.

Dunajska vremenska napoved: Zopet je pričakovati novega severozapadnega morskega zraka. Pričakovati je prehodne deževne vihr z nižjo temperaturo. To poslabšanje vremena bo seglo najbrž tudi na jug Avstrije.

Rusija zbrala na Vzhodu milijonsko armado

London, 7. apr. Po informacijah iz Tokia se obraca pozornost japonske vlade v prvi vrsti na zadržanje Sovjetov, kojih nameni glede Daljnega Vzhoda so zaviti se vedno v tajnost. Medtem ko v Moskvi japonski poslanik Hirota in ljudski komisar Karahan vsak dan konferirata, so Sovjeti koncentrirali vzdolž mandžurske meje okoli 170.000 mož vojske. Vrhovno poveljstvo ima general Blücher, šef generalnega štaba pa je general Puina, ki je bil svojčas vojaški ataše v Berlinu. Vrh tega pa je zbrala vlada na mandžurski meji okoli 700.000 kmetov, ki gradijo utrdbne in se lahko vsak čas uporabijo v stalni vojski. Sovjeti so tudi zelo pomnožili svoje letalske eskadre kakor tudi tanke in druga vojna sredstva na Daljnem Vzhodu. Pripravljeni sta dve armadi, ena s sedežem generalnega štaba v Čiti, druga v Primorju s sedežem generalnega štaba v Vladivostoku. Zadnji letnik vojske akademije v Moskvi se bo zaključil koncem meseca aprila, letnik 1910 pa se bo vpoklical že maja meseca mesto v jeseni, kakor je bilo poprej misljeno. Na vsak način, pravijo v Tokiju, je treba, da je japonska pripravljenost v Mandžuriji maja meseca, ker bodo šele tedaj mogoče prave vojne operacije.

Anglija ne priznava mandžurske države.

London, 7. apr. Na intervencijo nekega poslanca je minister za zunanje zadeve Sir Simon odgovoril, da je nova mandžurska vlada prosila Anglijo, naj začne z njo diplomatske odnose, da pa angleški zunanji urad na to ni odgovoril. S tem je Anglija samo sledila primeru ostalih evropskih držav in Amerike.

Grozeča vodna katastrofa

Nevarnost za pomladanske posevke

Belgrad, 7. aprila. Iz Podonavja in iz srednje Srbije prihajajo vedno bolj alarmantne vesti o velikih poplavih, katere je povzročila pozna zima in deževni nalivi pred nekaj dnevi. Tako se pričakuje, da bosta Sava in Donava tekom prihodnjih osmih dni dosegli maksimum vodne višine iz leta 1924. Vsi pritoki Save, Krke, Vrbasa, Drine in drugi stalno naraščajo in se pričakuje, da bodo vse pokrajine v okolici Zemana in Pančeva poplavljene. Po uradnih poročilih je v Banatu vsega skupaj poplavljenih 80.000 ha zemlje. V bajlanskem okraju je pod vodo 1900 ha, v sremskem okraju 7300 ha, v okoličinah Draganića 10.000 ha. Posebno nevarna grozi, da preplavi vas za vasio in posek kod stoji voda že pol metra visoko. Prebivalstvo se je rešilo v podstrešja, med tem ko se je poskušalo rešiti živino v bolj oddaljene kraje, ki so daleč od vode.

Prisrčno slovo od ravnatelja Remca

Ljubljana, 7. aprila.

Nocoj ob 8 se je odpeljal iz Ljubljane na svoje novo mesto ravnatelj g. Bogomir Remec. Njegovi prijatelji so se od njega poslovili pred odhodom vlaka na izredno prisrčen način. Pred odhodom se je nabralo polu peron občinstva, med katerim so bile nekatere najodličnejše ljubljanske osebnosti, izredno mnogo prijateljev g. Remca in dosedanjih sodelavcev na kulturnem polju, številna mladina, posebno častno so bili zastopani katoliški akademiki, dalje profesorski zbor II. gimnazije in višješolke s te gimnazije. Tudi nocoj so prijatelji ponovno dokazali posrčljivega odnosa do ravnatelja g. Remca, kako zelo cenijo njegovo dosedanje delo, kako visoko spoštujejo njegovo možgano osebnost.

Iz mladih grl na peronu zbrane mladine je najprej zadonel pesem »Slovenec sem«, dalje pesmi kakor »Hej Slovenija!«, »Od Urala do Triglav«, in druge.

Ravnatelj g. Remec se je prisrčno poslovil od svojih prijateljev, ki so ponovno izrazili svoje upanje, da ga kmalu vidijo v Ljubljani. Gintjivo je bilo, ko se je ravnatelj poslovil od svoje družine, dalje od vseh prisotnih članov profesorskega zbora, od mnogih drugih prisotnih stanovskih tovaršev in od svojih učencev, višješolk II. gimnazije, ki so mu izročile v slovo prekrasen šopek.

Vzklikanja ni bilo konca. Ponovno so zadonele slovenske pesmi, ki jih je z ognjem pejo vse na peronu zbrane občinstvo in ko se je vlak pričel pomikati, se je dvignilo sto in sto rok, mahaje ravnatelju g. Remcu v slovo. Še v polnem teku je lonela za vlakom upesem poslavljajočih se in še vedno so spremljali ravnatelja Remca viharji klici v slovo.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 7. aprila. V 8. položajno skupino so napredovali sledeči uradniki pripravniki in pripravnice: Semerl Darinka v Podhodu pri Kotevju, Hasko Natalija pri Sv. Benediktu pri Mariboru, Kramar Magdalena pri Sv. Marjeti pri Mariboru, Ecker Berta v Dolzi pri Novem mestu, Veber Marija v Mirni peči pri Novem mestu, Baryček Dušan v Brighi pri Kotevju, Belce Ivan v Križevcih pri Ljubljani, Makarov Marija v Kreki pri Ljubljani, Kajani Ferdinand v Predvorju pri Kranju, Makala Milan v Hrastniku, Lovrene Franc v Cirkovcih pri Ptuj.

Premeščeni so bili sledeči učitelji in učiteljice: Kline Drago, učitelj na meščanski šoli v Vojniku, na meščanski šoli v Senovem, Požar Hilda, učiteljica na Muli, na osnovno šoli v Vidoncih.

Vpokojena je Smajhler Marija, učiteljica v Zgornji Polskavi.

Belgrad, 7. aprila. I. Narodna skupščina se bo sestala jutri dopoldne ter bo reševala vprašanje o vedno odprtega mandata v Oloču, kjer so se vršile naknadne volitve, ki so dale večino prvotno propadlemu kandidatu dr. Hiti.

Japonci čistijo.

Vrhovno poveljstvo japonske armade v Makdeni poroča, da je bilo v bitkah s kitajskimi dobrovoljci, ki so se vršile vzdolž vzhodne kitajske železnice, ubitih 500 Kriajcev. General Tamon, ki ima svoj glavni štab v Harbinu, je začel energično akcijo, da deželo iztrebi četasev. Glavna pozornost Japoncev je obrnjena na okraj Cienao, ki meji po eni strani na Korejo, po drugi pa na rusko primorje. Japonci so zavzeli in središče kitajskih četasev, Fang-Ceng.

Cankajšek za mirno poravnavo.

United Press poroča, da se diktator Cankajšek ne strinja z mnenjem ostalih kitajskih politikov in generalov, ki želijo popolnega obrnjava z Japonci. Radi tega je mogoče, da se bo konferenca kitajske nacionalne stranke, ki se vrši v kratkem, izjalovila. Cankajšek je za to, da se boji kot proti japonskemu blagu omili ter tako omogoči eventualen mirni sporazum med obema državama.

V Sanghajju vsak dan drug položaj.

Pogajanja za premirje v Sanghajju kažejo vsak dan drugo lice. Dočim se je včeraj zdelo, da so pogajanja dospela na mrtvo točko, se danes poroča, da se je dosegel sporazum glede linije, do katere naj se japonske čete umaknejo čakačoj trenutka, kdaj se bodo vkrcale v domovino. Ostane samo še datum, kdaj naj japonske čete Sanghaj do zadnjega moža zapustijo. Tokijska vlada glede tega še ni dala nobenega odgovora.

izven nevarnosti. Nastal je problem prehrane ljudi in živine. Tudi Morava se vedno narašča in je v okolici Zabarov preplavila 5600 ha, okoli Požarceva 3600 ha in v okoličinah Smedereva 3700 ha zemlje. Povsod so alarmirane civilne in vojaške oblasti, ki so dobile nalog, da z vsemi sredstvi pomagajo ljudstvu.

Belgrad, 7. aprila. AA. Po poročilu belgrajske meteorološke postaje je zrasla danes maksimalna temperatura plus 19,5 stopinj, minimalna temperatura v prejšnji noči pa plus 5,5 stopinj. Topljenje snega napreduje še hitreje kakor prej. V mnogih krajih je danes deževalo. Dunav je po naši državi znatno narasel. Vodostaj pri Novem Sadu je v zadnjih 7 dneh narasel za 93 cm, pri Pančevu za 110. Drava v gornjem toku stagnira, Tisa pa rase.

Plačevanje taks za motorna vozila

Belgrad, 7. aprila. AA. Davčni oddelek finančnega ministarstva je poslal okolišnico finančnim direktorjem, v kateri pojasnjuje odredbe tarifne postavke 100 taksne tarife zakona o taksah.

Po teh pojasnilih morajo vsa novov nabavljena ali popravljena vozila, ki so podvržena taksi iz tarifne postavke 100 taksne tarife z dne 1. aprila l. l. plačati takso, in sicer:

1. Novi in popravljivi potniški avtomobili, tovorni avtomobili, motorna kolesa, kotlji in polkociji itd. v roku 15 dni od dneva, ko so vozila kupili ali ga dali popraviti.

2. Motorna kolesa, ki so že v prometu, najdel do 25. maja l. l.

3. Tovorni avtomobili, nabavljeni pred 1. aprilom l. l. in druga vozila, za katera je plačana taksa iz tarifne številke, plačajo takso šele 1. januarja 1932.

4. Vozila, ki niso plačala redne takse v zakonitem roku po starih določilih, se obsodijo, da morajo plačati redno takso po starih določilih, kazensko takso pa po novih.

Vsa vozila, ki plačajo takso po novih določilih tarifne številke 100 tarife po teži, se morajo poprej pretehtati. Ta vozila se morajo pretehtati v vsem orodjem in rezervnimi deli, ki pripadajo takim vozilom. Benzin in olje pri tem ne prida v poštev.

Tehtanje se izvrši na občinski ali državni tehnični v navzočnosti organa upravne oblasti in finančne kontrole, in sicer samo v krajih, kjer je sedež upravne oblasti prve stopnje, o čemer izda občinska odnosno državna oblast posebno potrdilo.

Ker prometne knjžice še niso dotiskane, se bo od 1. aprila dalje ravnilo takole:

Upravna oblast pobere prijavno takso v takšnih znakih, nato se vozilo slehta in po izvršenem tehtanju izda upravna oblast lastniku začasno prometno dovoljenje, nato pa pozove lastnika, da plača letno takso v gotovini pri pristojni davčni upravi ter predloži začasno dovoljenje in izkazilo o teži. Na podlagi potrdila o teži bo davčna uprava obračunala letno takso, o čemer bo izdala potrdilo na začasnem dovoljenju.

To dovoljenje velja začasno in se bo moralo zamenjati s prometno knjžico.

Ko davčna uprava pobere letno takso, pošlje lastnika na upravno oblast, da mu tam podpiše začasno dovoljenje.

Ko bodo prometne knjžice gotove, se bodo zbirala začasna dovoljenja vzeti in zamenjati z njimi.

Zagrebske vesti

Zagreb, 7. aprila. V Zagrebu se mudi slavní nemški učenjak Maks Dessior, profesor na berlinski univerzi. Dessior je sin slovitega nemškega igralca Lukyja Dessiora in spada med največje filozofske avtoritete v sodobni Nemčiji. Rojen je bil leta 1867. Leta 1897 je postal profesor na berlinski univerzi. Od l. 1902 ureja časopis »Aesthetik und allgemeine Kunstwissenschaft«, ki izhaja še danes in predstavlja v znanstvenem svetu navedenja vredno revijo, ki obravnava vsa moderna vprašanja estetike in umetnosti sploh.

Zagreb, 7. aprila. 2. Danes ob 7 je prišel z Dunaja v Zagreb Mirko Jelusić, ki si je s svojim izdanjem »Cezarja« pridobil svetovni sloves. V Zagreb je prišel na poziv Penkuba in bo imel zvečer svoje predavanje v veliki dvorani Glasbenega zavoda o temi »Ersatzkultur und Kulturerbst«. Njegov »Cezar« je preveden v hrvaščino in slovenščino. Njegovo novo delo je »Don Juan«.

Zagrebska vremenska napoved. Zelo spremenljivo in oblačno. Nestalno s hladnimi vetrovi.

Centrum in nemška zunanja politika

Berlin, aprila.

Pri svojih obiskih v predsedstvu nemškega centra sem imel priliko razgovarjati se danes z eno vodilnih osebnosti nemškega centra, ki je predvsem aktivna v nemški zunanji politiki. Z ozirom na to, da sem vaš pariški dopisnik, se je razgovor slišal predvsem okoli francosko-nemškega problema. Evo nekoliko odlomkov iz razgovora.

Naravno je, da vsa takoj izšla iz podonavskega vprašanja in tu me je g. sogovornik takoj preprečil s sledečo jasno izjavo:

»Mi v vprašanju Podonavja nikakor ne moremo sprejeti Tardieujevega načrta, predvsem pa ne načina, kako je g. Tardieu sprožil ves problem. Na vprašanje Podonavja je Nemčija kot srednjeevropska država življenjsko zainteresirana. Način, kako je bila speteta ta debata, nam daje popolnoma slutiti, da bi bili mi tukaj precej izločeni, če ne že omogočeni. S tem ni rečeno, da ni pri obravnavanju problema ne bi hoteli sodelovati in pomagati. Toda Tardieujev načrt nima po našem mnenju mnogo izvedljivih realnih podlag. Mi smo nedavno pokazali način, kako izvesti politiko pomoči nasledstvenim državam v Podonavju. Toda sami ste v Parizu lahko zasledovali, kakšnih sredstev se je posluževala Francija, da nam je naš načrt razbila.«

Torej najbrž mislite, da bodoča londonska konferenca štirih, sklicana za torek ali sredo v London, ne bo trenutno ničesar vrnila v vprašanje Podonavja, ker se vam zdí nemogoče reševanje posameznih členov problema, dokler se ves sodobni diplomatski kompleks v celoti ne razčisti?

»Naravno, da se ob takih važnih konferencah diplomati ne sestajajo, da bi razpravljali o svetlobnih in estetičnih učinkih kakšnega diplomatskega efekta. Za nas ves kompleks sodobnosti obstoja v resnični politiki organizacije miru. Ves sodobni kaos je plod mednarodnega neravnovesja, ki izvira iz pravne neenakosti... Ves kompleks zagotovitve miru za nas obstoja v jasnem, odločnem in iskrenem reševanju vprašanja: reparacije, razorožitev in revizija versajškega miru... Naravno, da so to realni elementi londonskih razgovorov.«

Videli ste na svojem potovanju, po Nemčiji teže krize, v kateri živimo. Po našem iskrenem prepričanju je rešitev krize v Nemčiji in s tem dober del evropske krize nemogoča, če se radikalno in kmalu ne izvede radikalno črtanje reparacij. Francija se danes najbrž že zaveda, da iz Nemčije na račun reparacij ne bo prejela niti enega centina več...

Toda volitve v Franciji... Prihajam od tod in si lahko mislim, pod kakšnimi parolami se bo po tukajšnjih hitlerjevskih organih v Franciji vršil volilni boj. Se celo levičarska večina, ki je pa po mojem mnenju po Briandovi smrti danes zelo problematična, bi v tem morala postopati le precej previdno...

»Da, vidite, Briand je delal veliko napako v tem, da je v mejah Versailles, to se pravi »status quoja«, hotel izvesti sporazum z Nemčijo. Toda po naših vtisih in podatkih, francoskim masam vprašanje reparacij ni tako neposredno na srečo, posebno ko se danes v Franciji pojavlja kriza, ki bo prav jasno masam predložila razlog, da velike sodbene svetovne šibe božje... Zasukati je treba francoskemu narodu njegovo temeljno psihološko

politično zahtevo, to je: organizirati varnost — la securité! To je pa vprašanje na dnevnem redu ženevske razorožitvene konference. Zdi se mi, da se bo volivna borba v Franciji vršila v tem znamenju... Toda zaenkrat delamo račun brez žrmarja...

V Nemčiji imate pred francoskimi še dvojne volitve: predsedniške 10. aprila in pruske, bavarske, württenberške in anhaltske 21. aprila. Pregrupacija sil v znaku hitlerjevstva bo kot plati zvona odmevala po Franciji. Mislim, da bo Hitlerjevstvo kot tako kmalu padlo iz svojih patoloških tečajev, toda bodoča nemško-nacionalna renescansa je po tolikem sodobnem zagonu neizogibna.

Hitler bo že pri prihodnjih predsedniških volitvah 10. aprila nazadoval. V pruski deželni zbor bo prišel ojačen, toda nikakor mu ne bo mogoče, da bi on ali njegov mož postal pruski ministrski predsednik, tudi če se zveže s Hugenbergom. Mi le slavno čutimo, da nam francoska odbojna politika stalno povečuje težave v borbi razuma in politične razsodnosti z borbo Hitlerjevske demagogije in ne-realnosti. Če Francija ne vidi, da je v vprašanju francosko-nemškega zblizanja nujno potrebno, da se reši troje: črtanje reparacij, pravični in adekvatni razrešitev problema razoroževanja in revizija gotovih določb versajške pogodbe, potem je naša sedanja 15-letna politična doba zaključena s popolno pasivno bilanco. Zakaj pa imamo še paragrafe 243? In § 19. versajškega miru in člen 11 pakta Društva narodov. Če je nemogoče v tem izvesti jasno debato in sporazum, potem je neizogibno, da naš sodobna politična generacija pade pred tisto, ki bo računala z najkratejšimi sredstvi človeškega sožitja in bo v Nemčiji pridigovala tisto, kar je pridigovala francoska generacija po letu 1871, ko si je napram Nemčiji izbrala to-le parolo: »Un jour viendra — prišel bo dan...«

Leta 1873 je Thiers še pred določenim rokom izplačal do zadnjega centima odškodnino frankfurtskega miru iz leta 1871... Poznam francosko globoko psihološko lastnost spoštovanja podpisov pogodb in naravnost dogmatično zagrizenost v vprašanje »status quoja«?

Dobro, da ste omenili Frankfurt! Toda življenje je močnejše od naukov preteklosti. Mi iskreno in resnično želimo mir, kar ste tekom svojega bivanja v Nemčiji najbrž sami opazili v vojni in hotenju naših širokih mas. Toda za nas je mir brez življenja in ne plod zaključenih juridičnih traktatov. Za nas je mir živ in ta po naši najboljši vesti zahteva rešitev gornjih treh problemov.

V vprašanju opomoči Srednji Evropi smo imeli svoje načrte in sredstva. Toda češka in francoska diplomacija nas ne razumeata. Kot edini pravilni cilj reševanja evropske krize vidimo v resničnem, iskrenem in skorajšnjem francosko-nemškem sporazumu.

Kot član majhnega naroda morem k temu stremjenju izreči le najlepše želje. Eden zastopnikov jugoslovanskih katolikov na katoliškem zborovanju v Zenevi je ponovno opozoril na zahteve Cerkev in nauke Benedikta XV. in apeliral na krščansko zavest Evrope.

Bodite uverjeni, da dokler smo mi takaj, kjer smo, politika ne bo gradila za sredstva, ki bi bila proti zahtevam krščanske vesti. Rada Jurčec.

Moskva-Madrid-Lizbona

Madridski poročevalec lista »Times« je poslal svojemu listu zelo zanimivo podrobno poročilo o rasloji nevarnosti komunizma v Španiji (»Times« 28. marca t. l.). Uvodoma ugotavlja poročevalec značilno dejstvo, da so ruski agenti in domači komunisti svoje prevratno delo natančno na veliki ledeni — Semana Santa — in natančno v Sevilji zveščali s komunističnim kongresom. Eden izmed moskovskih plačancev, ki so po padcu monarhije poživljali boljševiško propagando v Španiji, je bil Ramon Casanellas, morilec bivšega ministrskega predsednika Data. Po atentatu na tega znamenitega konservativnega državnika meseca marca 1921. je bil pobegnil v Sovjetsko Rusijo, kjer je med drugim služil sovetom kot letalec v Rdeči armadi. Po prevratu se je pred letom dni vrnil na Španijo in se izkazal ruskim boljševikom hvalčnega za užito gostoljubje z vnetim delom v njihovem zmlahu. Minoli teden so ga bili sicer aretirali, a ga na podlagi amnestije z dne 14. aprila 1931. (dan prevrata) kmalu zopet izpustili in ga kot »nadležnega tučja« — pridobil si je bil rusko državljanstvo — izgnali iz dežele.

Boljševiška propaganda na Španskem smatra to deželo za sosedno Portugalsko za moskovske cilje kot enoto. Na Portugalskem so razširjali letake z geslom: »Živela skorajšnja združenja iberijskih sovjetskih republik!« Iz Španije se gliva na Portugalsko veletok komunističnega propagandističnega tiska. Kakor se zdi, odgovorni krogi na Portugal-

skem nikakor niso posebno veseli teh prijateljsko-sosedskih prizadevanj in portugalska vlada obrača svoje poglede pozornosti in skrbneje nego kdaj prej na »blaznijo onstran meje.«

Kako komunistem na Španskem napreduje, je nazvidno najbolj iz naslednjega dejstva: pri volitvah meseca julija lani so dobili izrazito komunistični kandidati v cel deželi le nekaj tisoč glasov. Nekaj mesecev kasneje je dobil komunistični kandidat pri nadomestnih volitvah v enem samem okraju več glasov, nego pri volitvah v juliju vsi komunisti skupaj. Kulturni boljševizem se tudi vedno bolj uveljavlja. Angleški dopisnik poroča n. pr., da se pornografska literatura kupona javno prodaja. Naraščajoča brezposelnost usvarja še ugodnejša tla za komunistično propagando.

Na evetno nadejo je bil za Seviljo poseben »dogodek«: shod revolucionarne levice v velikem stadionu, ki je bil zgrajen za svetovno razstavo l. 1929. Na tem shodu so se izražali govorniki kar sedla nedvoumno. Tako je poslanec Balbontin pozval andaluške kmete, naj se združijo s katalonskimi industrijskimi delavci za novo in bolj rdečo revolucijo.

Iz vsega tega je razvidno, da predstavlja komunistem v resnici raslojo nevarnost v Španiji. Odgovor na vprašanje, v koliko je novi režim na tem razvoju sokriv, po izkušnjah prvega leta njegovega življenja ni težak.

Princ Viljem - Hitlerjev kandidat

Berlin, 7. aprila. Ig. Med kandidati list narodnih socialistov za pruske deželne volitve, se nahaja na najboljšem mestu sin bivšega nemškega cesarja princ Avgust Viljem.

Kmetije za Hindenburga

Berlin, 7. aprila. AA. Predsednik republike Hindenburg je sprejel delegacijo kmetov in predsednike kmetijskih občin v Nemčiji ter delegacijo avstrijske kmetijske zveze. Pri tej priliki so delegati nemških kmetov izjavili predsedniku republike, da bodo 10. aprila v nasprotju z zapovedjo, ki jo je pred nekaj dnevi izdala kmetijska zveza Nemčije, glasovali za nj.

Predsednik Hindenburg se je delegatom zahvalil in naglasil, kakšne odredbe je izdala nemška vlada od pomladi 1930. da zaščiti kmetijsko, čigar normalni razvoj je eden izmed glavnih pogojev za napredek domovine.

Weimar, 7. aprila. 2. Snoči je imel dr. Brüning govor, v katerem je rekel, da smatra kot svojo prvo dolžnost, da opozori vsakega, da borba okrog reparacij in razorožitve zahteva od Nemčije resno živčno preizkušnjo. Pósal je poziv vsem, da se postavijo ob bok junaka, ki je poraženi veselil v svetovni vojni zopet pridobil spoštovanje vsega sveta.

Meštrovitveva razstava

Zagreb, 7. aprila. 3. V najkrajšem času bo v Zagrebu razstava Meštrovitvevih del. Razstavljena bodo manjša in večja umetniškova dela, ki po večini dosedaj še niso bila razstavljena v Zagrebu. Ta dela so se dosedaj nahajala po raznih inozemskih razstavah, ali pa so bila privatna in muzejska last. Razstava se bo vršila še tekom pomladi.

Drobne vesti

Belgrad, 7. aprila. Dogovorno s predsednikom vlade je določil predsednik senata dr. Pavelić, da bo dr. Marković še pred svojim odhodom v Zenevo ponovil vladno deklaracijo pred plenarnim senatom, ki si zboroval za časa vladne izjave v narodni skupščini.

Belgrad, 7. aprila. I. Dr. Ciril Potočnik, spiritual v senenišču v Ljubljani, je napredoval v 6. položajno skupino I. stopnje.

Norfolk, 7. aprila. 3. Tukajšnji lastnik hadjo-debnice Curless je sporečil smoti lindbergha, da so mu je posrečilo priti v stik z ugrabitelji njegovega sina in da so mu sporečili, da je Lindberghov otrok še vedno popolnoma zdrav.

Varsava, 7. aprila. AA. V vasi Skoroše je na pravil neki delavec, Gradzijski po imenu, na nenavadno način samomor. Obvezal si je glavo v železniški žlezi, konice njih pa je pritril kamen ter ga vrget v provodne žice električne napeljava, v katerih je bil tok 3000 voltov. Samomorilec je bil sveda takoj mrtav.